

ЯК ОПТИМІЗУВАТИ ДІЯЛЬНІСТЬ НАН УКРАЇНИ

У Програмі діяльності Кабінету Міністрів України «Назустріч людям» серед пріоритетних завдань у галузі науки та освіти визначено оптимізацію діяльності Національної академії наук. Підкреслюється необхідність тіснішої взаємодії академічної науки, освітніх закладів та промисловості країни. Саме цим питанням було присвячене чергове засідання Президії НАН України. З промовою виступив президент НАН України академік Б.Є. Патон.

Він зазначив, що робота, спрямована на підвищення ефективності діяльності Академії, ведеться вже впродовж кількох років за такими основними напрямками: вдосконалення механізмів фінансування; поширення програмно-цільових та конкурсних засад формування тематики наукових досліджень; оптимізація структури Академії та мережі її установ; розвиток інноваційної діяльності, поглиблення зв'язків з виробництвом; інтеграція з освітньою сферою тощо.

Відповідно до урядової Програми «Назустріч людям» НАН України підготувала і надіслала на ім'я Прем'єр-міністра України Юлії Тимошенко інформаційно-аналітичну записку з пропозиціями щодо подальшої оптимізації діяльності Академії і підвищення її ролі у науковому забезпеченні розвитку країни.

Крім того, до Уряду України подано матеріали з таких важливих загальнодержавних питань: реалізація Енергетичної стратегії України на період до 2030 року та подальшу перспективу; оцінка стану і

перспектив розвитку ядерної енергетики; заходи щодо розбудови вугільної промисловості; основні напрями та засоби забезпечення технічного рівня і керованості енергетичною системою; інформатизація суспільства. На підставі цих матеріалів уряд дав доручення врахувати пропозиції НАН України у розгляді Енергетичної стратегії та при підготовці Указу Президента України про першочергові завдання впровадження новітніх інформаційних технологій.

Б.Є. Патон підкреслив, що активізація роботи з удосконалення діяльності Академії — актуальна і необхідна справа. Зважаючи на це, Бюро Президії НАН України вирішило створити Комісію з питань подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України. Тепер належить затвердити склад комісії та обговорити основні напрями її роботи.

У промові Б.Є. Патона зазначалося, що відповідні заходи, які були розроблені за рішенням Загальних зборів НАН України і реалізовувалися протягом 2004 року, мали переважно декларативний щодо інститутів Академії характер. У зв'язку з цим роботу названої вище Комісії доцільно зосередити передусім на оптимізації діяльності академічних установ. Установи, відділення та секції НАН України мають обговорити шляхи підвищення ефективності своєї роботи і терміново подати до Комісії відповідні пропозиції.

Втім, підготовка таких пропозицій уже розпочалася. У багатьох відділеннях НАН України обговорено проблеми інтенсифі-

кації діяльності Академії, а в окремих установах створено відповідні комісії, які вже напрацьовують конкретні пропозиції.

Президент НАН України висловив думку про доцільність запозичення досвіду Російської академії наук та її Сибірського відділення, а саме з розробки і запровадження рейтингової системи оцінки ефективності діяльності наукових установ, на підставі якої визначатиметься і внесок структурних підрозділів установи, вироблення та здійснення конкретних заходів щодо реструктуризації цих підрозділів з метою концентрації фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів на найперспективніших напрямках досліджень.

Серед основних завдань Комісії — і підготовка пропозицій щодо зміцнення зв'язків з освітянськими установами. Важливим кроком у реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України стане спільне засідання колегії Міністерства освіти і науки України та Президії НАН України, присвячене проблемам інтеграції наукової й освітньої сфер.

Комісія не може залишатися осторонь таких питань, як омолодження вікової структури наукових працівників; поліпшення організаційних та фінансових засад діяльності НАН України; розвиток матеріально-технічного та інформаційного забезпечення досліджень; оптимізація нормативно-правової бази діяльності Академії; підвищення інноваційної активності її установ.

Слід також посилити роботу НАН України, спрямовану на підготовку науково обгру-

тованих пропозицій щодо розв'язання найактуальніших для нашої держави соціально-економічних та науково-технічних проблем.

Наголошувалося на важливості активної участі академічної спільноти в обговоренні заходів, спрямованих на вдосконалення діяльності НАН України. До цієї роботи слід залучати громадські наукові організації, численні ради, комітети та комісії, що працюють при Академії.

Український міжнародний комітет з питань науки і культури при НАНУ вже розпочав таку роботу. Комітет, продовжуючи традицію «круглих столів» з проблем сучасного стану та перспектив розвитку науки і техніки в Україні, започаткував проект «Науці — громадська ініціатива». Необхідно, щоб ці заходи були тісно пов'язані з роботою Комісії з питань подальшого підвищення ефективності діяльності НАН України. Доцільно, щоб Комісія залучала до вироблення пропозицій і «зовнішніх» експертів, ідеться насамперед про іноземних членів НАН України.

В обговоренні цих питань узяли участь академіки НАН України А.П. Шпак, А.Г. Наумовець, І.Р. Юхновський, Ю.І. Кундієв, К.М. Ситник, В.П. Семиноженко, Я.С. Яцків, В.Д. Походенко, І.Ф. Курас, В.Г. Бар'яхтар, П.Г. Костюк, В.М. Шестопапов.

Визнано за необхідне обговорити попередні підсумки роботи, спрямовані на вдосконалення діяльності Академії, на щогорічних Загальних зборах НАН України.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗООЛОГІЇ

Президія НАН України розглянула на своєму засіданні пріоритетні напрями розвитку сучасної зоології в академічних інститутах біологічного профілю. З доповіддю виступив в.о. директора Інституту зоології

ім. І.І. Шмальгаузена НАН України член-кореспондент НАН України І.А. Акімов.

У доповіді та під час її обговорення йшлося про те, що в Україні виконуються важливі дослідження з різних напрямів зооло-